

Ungdomar och droger - konsekvenser av polisens ingripande

En studie om unga droganvändare och ringa narkotikabrott

I nummer 3 av Svenska Carnegie Institutets rapportserie presenteras resultat från en studie om sekundärprevention bland unga droganvändare i Linköpings kommun. Den är författad av Margareta Ross Bergsten, styrelseledamot i SCI och tidigare narkotikaspecialist vid Polishögskolan. Studien påbörjades 2003/2004 och var då finansierad av Mobilisering mot narkotika (MOB) och Polishögskolan.

Syftet med studien var att undersöka i vilken grad polisens ingripande, och i förlängningen övriga myndigheters insatser, har fått unga droganvändare att bli drogfria. Där beskrivs också en lokal modell av olika myndigheters insatser för droganvändande ungdomar.

I studien ingår 101 ungdomar och unga vuxna mellan 15 och 25 år. Alla var anmälda för ringa narkotikabrott minst en gång under 2001. Uppgifter om deras bakgrund, grad av missbruk och kriminell belastning, samt vilka insatser och stöd de fick ta del av, samlades in från register och journaler hos polisen, socialtjänsten och beroendekliniken.

Nio personer i studien intervjuades för att få mera ”kött på benen” till övriga uppgifter, och för att få några personers egna ord på hur vägen till eventuell drogfrihet såg ut. En stor del av rapporten innehåller beskrivningar av deras situation och upplevelser .

Ett stort antal polisanmälningar fanns registrerade för den undersökta gruppen fram till 2006, drygt 200 anmälningar om ringa narkotikabrott och cirka 1450 anmälningar om andra brott. Vid tiden för datainsamlingen hade 80 personer en journal hos socialförvaltningen, många påbörjade redan före 2001. Omkring hälften hade ett eller flera dokumenterade problem som kan betecknas som riskfaktorer/varnings signaler för problematisk utveckling, inklusive drogmissbruk.

När data analyserades kunde 44 av deltagarna hänföras till kategorin ”troligt positivt utfall” efter tre år (2004). Åtta personer hade avlidit. Övriga 49 var fortfarande aktuella med nya polisanmälningar och hade i många fall aktuella journaler hos socialtjänsten eller beroendekliniken. Åtta av de nio intervjupersonerna uppgav vid intervjutillfället 2005 att de var drogfria.

Några signifikanta skillnader kunde visas mellan de som troligen var drogfria och övriga. De troligen drogfria hade betydligt färre polisanmälningar, och var i högre grad okända hos polisen för narkotikabruk före 2001. De hade sin första kontakt med socialtjänsten betydligt senare, och hade färre riskfaktorer totalt. Andelen kvinnor var högre och färre män i den gruppen hade haft noterade problem i samband med skolgången.

Det sekundärpreventiva arbetet med att så tidigt som möjligt upptäcka och ingripa mot pågående missbruk är en förutsättning för övriga insatser och möjlighet att nå drogfrihet. Det kräver både resurser och samarbete över myndighetsgränser.

Rapporten kan laddas ner som pdf-fil via hemsidan www.carnegieinst.se